

HETI SZEMLE.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egy évre	— — — — —	3 frt — kr.
Félévre	— — — — —	1 frt 50 kr.
Negyedévre	— — — — —	— frt 75 kr.
Tanítónak és kézműiparosoknak egy évre 2 frt.		

Felolós szerkesztő:

Dr. BUZA SÁNDOR.

A lap kiadója:

A „PÁZMÁNY-SAJTÓ.”

A szerkesztőséget és kiadóhivatalt illető összes küldemények, pénzek, hirdetések, stb. a „Pázmány-sajtó” címére küldendők. (Deák-tér 29. sz.)
Hirdetések jutányos árban vétetnek fel.

A lap megjelenik minden szerdán.

Politikai örültek.

(Dr. Cz. G.) A ki az Andrássy utcán megnézi Csók István: Báthory Erzsébetjét, nem azon csodálkozik, hogy egy arisztokratikus göggyében és elbizakodottságában megbolondult gonosz asszony kis lányok kinzartásában találta gyönyörűségét, mert az örültségnek sok mindenféle fajtája dul az emberek agy- és idegrendszerében, hanem, hogy az országbíró felesége tehetette e borzasztó dolgokat s hogy akadtak alávaló lelketlen eselések, kik az örült asszony furesa kéjelgésének szíves elősegítői voltak.

Ugy látszik, igaza van Lombrosónak e tekintetben, hogy az örültség ragályos nyavalya s egy megbolygatott agyrendszer valami telepathicus uton áthat a józan, normalis állapotban levő idegrendszerre is — s így terjed az örültség, a bolond gondolat az irtóztató mania széles körben, míg ki nem tombolta magát.

Midőn a római császárok halomszámra ölték a keresztényeket s a római elsatnyult társadalom a gladiatorok halálhörgésében gyönyörködött, midőn az emberek esze-

veszetten kinozták testüket és megölni akarták az emberben az embert, midőn a reneszancze halomra dobta a theológiát s a pogányok imádsába merült, midőn a reformáció eszmeáradata Európa minden sarkában új vallásokat, új dogmákat, új társadalmi rendeket eszelt ki vala: mind ezt nem az eszméknek hatalma tehetette, mert nem az eszme maga, hanem annak tulzásai tetstettek és elragadták az embereket, hanem tette a tulzásoktól életre keltett szellemi epidemiának más és más formában jelentkező nyavalyája.

Ez a ragályos nyavalya most a mi liberális fanatikusaink fejét zavarta meg.

Szinte kaczagató, miként ijedeznek ezek a jó urak, mint a tolvaj, ki félti, hogy gonosz tette kitűdődik. Egyszer a felvidékeken vannak lázongó tótok, máskor Tördán tartanak gyűlést az oláhok; egy harmadik hír a Verchovina jámbor oroszairól regél, kik az anyakönyvvezetőt megrohanták; egy negyedik „hiteles” levelező a torontáli svábot gyanúsítja, hogy zavargásokat csinálnak az „új rend” ellen.

Persze ezek mind üres káprá-

zatok, ijedős rémképek, melyek egy politikai örültségnek, a liberalis fanatizmusnak sajnálatos és kárhuzatos agyrémei. A kath. nép nem zajong sehó, az oláhság minden „új rendnek” dacára megmarad nyelve s hite mellett, csak a liberális hírlapok üvöltései kiabálják teli Magyarország összes levegőjét rémhírekkel, lázongásokkal és e hiriapi örültség oly ragadós, hogy nincs nap, mely újabb rémeselkedetről nem referálna tisztelt olvasóinak; a ki tehát elég naiv a hírlapi esőseléknek felülni, annak a feje ugyancsak fájhat saját ijedelmétől s a neki szuggerált nyugtalanító hazudozásoktól.

Nem kell az ördögöt a falra festeni! A higgadtabb köröknek a közbéke és saját jól felfogott érdekük ügyében oda kellene hatniok, hogy az effajta híresztelések az általuk fentartott lapokban ne terjesztessenek. Egyéb már nem is kellene, minthogy a liberális fanatikusok örültsége zendülésbe kergetné kósza hireivel a jóra való békés népet. Elégedjenek meg diadalukkal, vonják le annak következményeit, csak azt ne higgyék el soha, hogy kath. ember vagy egyáltalán jó keresztény ma-

TÁRCZA.

Pihenni hívsz...

T. D.-nek.

Pihenni hívsz virágos völgyidbe,
A méhe zsongás s madárdal-közé,
Bus homlokod, hogy sűrű lombjaidnak
Remegve ringó árnya fődje bé.
Hogy elfelejtsem ott a lét keservét,
Mely bús teherként ül a szívemen,
És föltaláljam ott az égi békét, ...
Mennék, de mégse, nem lehet nekem!

Begyógyul itt, — így szól az ajkad lágyan
A szívnek minden tópjó, bús sebe,
Mezőiden a kis virágok kelyhe
Mind, mind gyógyító irral van tele,
Az esti szellő felszáritja arczom,
Ha olykor könnyűt ejtne is szemem,
S lecsókolná a bút is homlokomról ...
Mennék, de mégse, nem lehet nekem!

Nem, nem lehet! Hisz küzdelemre hívta
Az égi végzés földi sorsomat,
Harcolni érted oh! hit, szent igazság,
És ellened, te hitlen szolgahad!
Harcolni, míg csak él bennem a lélek
És forr a vérrem, ég esontom, vellóm,
Miként az éjnek felzúgó viharja
Száguldni által völgyön, béreztetön!

Nem, nem lehet! Hisz Isten maga hívott

A büszke zászló szárnyai alá, —
— Ezerszer áldott ki ezt lobogtatja,
De átkozott, ki hűtlen elhagyá! —
Hogy lelkesülten, bátor, büszke szívvel
Hirdessem azt, mi életet fakaszt,
S a föld porába döntsek minden bálványt
Gyomlálva tépve minden durva gazt!

Nem, nem lehet! Oh! hisz e küzdelemnek
Viharja, vésze nékem oly gyönyör,
A munka édes kéjét, lázát értem,
A vér verejték kinja nem gyötör,
A bátorságot szívemben találok,
A meghalásra megtanít a hit,
S legyőzve is büszkén fognám mutatni
Lelkem széttépett, foszló roncsait!

Mint kis madár ha szűk kalitba zárják
Repülni vágya s nem tud a szegény,
Szűk vón nekem magányod kis világa
Nem tudnék élni csendes rejtekén!
Virágid közt, erdőid hűs ölőben
Niniesen vihar, harc, küdés nem terem,
A csüggedés borulna rá szívemre ...
Mennék, de mégse, nem lehet nekem!

Gyürky Ödön. *)

*) Mutatvány a szerző „Ujabb költemények 1892—1895.” című művéből.

Felolvasás.

Tartotta a esanálási rk. olvasókör ünnepélyes megnyitására 1895. okt. 6-án **Rónai István** s. lelkész.

A főtisztelendő elnök-plebános Ur szíves meghívása folytán esekélyességemet érte az a kitűnő szerencse, hogy most már törvényileg is meg erősített olvasó körökben a mai ünnepélyes megnyitás alkalmával felolvasást tarthatok.

Sokáig gondolkoztam: minő tárgyat is válaszszak, amely amellet, hogy a figyelmet lekötí, egyuttal méltó legyen a mai szép alkalomhoz és hasznosan szórakoztasson is. Végre is úgy találtam, hogy a mai nap maga nyújtja nekem a legalkalmasabb tárgyat a megbeszélésre.

Ime kedves Testvéreim és Polgártársaim! az önök ismeretes lelkesedése, hitbuzgalma és áldozatkészsége katolikus olvasókört létesített. Hogy a sok oldalról fenyegetett katolikus ügyet megvédelmezzék, mint egyházunknak buzgó hívei és jó hazafiak, egyesületet alakítottak.

Kétséget sem szenved: erre a lépésre szükség volt valamint az is bizonyos és természetes, hogy önök mindnyájan nagy eredményeket várnak a kath. olvasókörtől s a legszebb reményeket fűzik annak jövőjéhez. És én meg vagyok arról győződve,

gyar ember lázongjon, támadjon, rebelliskedjék az ország törvényei ellenében. Az nem történt a múltban s nem fog megtörténni a jövőben sem!! Az események láncolatát nem lehet megállítani, az egyszer legurított kő legurul önmagától: akár jó, akár helytelen ezek után, a mi történt, — de megtörtént, meg van, mi katolikusok bevárjuk a belőle folyó következményeket. de alkotmány ellenesen ujjunkat sem mozgatjuk semmi ellen, a mi törvényes. Hiszen éppen ez által szegnök utját a jövőben kiküzdendő politikai diadalainknak, ha a törvénytelenység terére engednök magunkat ragadtatni a liberalis hecchezmajszterek által, ha a politikai örültek mániája a mi idegrendszerünket is megfertőztetné. Mi hiszünk G ö t h e mondásában:

„Wer immer ehrlich sich bestrebt,
Den werden wir erlösen.“

Becsületes uton, tisztos eszközökkel állunk helyt meggyőződésünkért!

Mittevők legyünk?

II.

A külföldi ugynevezett kulturnyelvek ismeretének sokszor nagy hasznát vesszük, és értékesítésére gyakran kedvező alkalom kínálkozik. Így a bekövetkező „Millennium” nemzeti ünnepünk alkalmával is; melyhez ez európai, és a tengertüli nemzetek kiválasztottjai nagy számban hazánkba fognak seregelní. A mi feladatunk lesz ezen nagyműveltségű nemzetek tagjai előtt a magyar nemzetben rejlő tehetségről, törekvésről, az eddig, dacára a sok küzdelmeknek, elért eredményről, s minden

hogyan az eredmény nem marad el, s szép reményeik meg fognak valósulni, csak kikik tegye meg a maga kötelességét szemben az olvasókörrrel. Mert nem elég valamit létesíteni. Annak fentartásáról is kell gondoskodni, felvirágozását is elő kell mozdítani. És épen ez az, amiről ez alkalommal önökhöz szólni kívánok.

Minő magaviseletet kell tanusítaniok és mely kötelességeket kell betölteniök, ha azt akarják, hogy e derék egyesület — sok más község irigységének méltó tárgya — megfeleljen a maga céljának és rendeltetésének: községi életünknek kellemes fűszere, kath. mozgalmainknak életrevaló eszköze, szóval e derék község lakosainak valódi áldása legyen.

Harding nevezetű dán királyról beszél, hogy hónapokon át nem bírt bevenni egy bizonyos várat. Minden erejét kimerítette már, s az ellenség vára még mindig állott, állott rendületlenül. Végre egy mentő gondolata támadt. Temérdek házi galambot fogdosztatott össze s szárnyaikra kénköves kanócsot tétetett, s meggyújtván azokat, így ereszté el a galambokat. Mint a szél repültek ezek fészkeikbe, pelyhes kiesinyeikhez. Persze, hogy az erős vár, mely a legvitézesebb ostromot is kiállotta, most az égő kanócsoknak s a királyi esznek áldozatul esett.

Kettős tanulság rejlik reánk nézve e kis történetkében. Hü képét mutatja ez először is annak a h a r e z - m o d o r n a k, amelylyel honunk hitetleni az egyház és annak igazságai ellen küzdenek. Nem képesek az akartam kötni, mert erősen meg vagy ok ar-

irányban való előhaladásról tanuságot tenni; kimutatván ezáltal, hogy ne csak képek, hanem érdemesek is vagyunk Európa magas műveltségű nemzeti körében méltó helyet foglalni. E célért annál biztosabban elérjük, hogyha a látogatásra ide érkező előkelő idegeneket az ő nyelvükön megszólíthatjuk, s velök társalkodhatunk.

Erre vonatkozólag fényes példát láttunk a legközelebb lefolyt brüsszeli „Internationalis Congressuson”, melyen Európának politikai és parlamenti koryphaeusai nagy számban megjelentek. E kiváló társaság előtt gróf Apponyi Albert ezen kimagasló államférfinak mély bölesége, és ékeszolásának hatalmas ereje, melyben mi itthon a képviselőházban tartott remek beszédjei alkalmával gyakran gyönyörködünk ott a külföldön mély benyomást tettek a congressus tagjaira.

Az erkölcsi győzelem, melyet Apponyi Albert oly fényesen kivívott, nemesak neki, hanem hazánkknak is, mely ily magas műveltségű férfiakat nevel, dicsőségére válik.

E dicső eredmény Apponyi Albert kitünő szellemi tehetségén, és nagy tudományán kívül, annak tulajdonítható, hogy a külföldi kulturnyelveket is teljes mértékben elsajátította.

Akadnak ugyan oly elfogult és szűk látókörű egyének, kik a külföldi kulturnyelveket hazánk tudományos — és szakirodalmára nézve ártalmasoknak, sők kárhozatosoknak tartják. Effele téves nézetet s nyilatkozatot nem rég olvastam egy fővárosi napi lapban, mely ily módon hangzott:

„Azok a magyarok, a kik jól tudtak németül, azok ölték meg nálunk a magyar tudományosságát. Mindent németből fordítottak, és itthon egymás közt tudósoknak titulázták, magukat és akadémiukokká választották a német fordítókat. A fordí-

igazságot megdönteni nyílt ütközetben, — „hiszen a pokol kapui sem vehetnek azon erőt” — tehát álnok utakon, gonosz esellel és ravasz fegyverekkel törnek az ellen. Az egyház ellen a közszellem által negatívul levezett saját gyermekei intéznek halálos szúrásokat. Magukat katolikusoknak nevező emberek lövöldöznek az egyház közsiklájára. Rajtunk áll, hogy úgy járjanak, mint ahogy a hagyomány szerint a török járt Kimizsivel, amidőn a márvány emlékére visszatartó golyó halála után is kioltá a török életét.

A másik tanuság egyenesen reánk vonatkozik.

A dán király elmondott esete a legnagyobb körültekintésre és óvatosságra tanít meg bennünket. Igen, kedves Polgártársak, nem habozom kimondom, hogy kath. körök által csak úgy érhetnek célra, ha minden szavunk, minden a közjóra és szent ügyünk előmozdítására irányuló működésünk a körültekintő óvatosság és okosság bélyegét viseli magán. Bármit akarunk tenni, határozni, vagy kivinni, épen szent ügyünk érdekében előbb jól fontolják meg azt, jöjjenek össze ketten-hárman; majd az olvasókörrben valamennyien közösen hányják-vessék meg a dolgot jól s minden irigység vagy elfogultság nélkül a mások véleménye iránt mindenkor az igazság érzetétől vezéreltetve s a törvénytisztelet korlátai között érvényesítsék befolyásukat.

Éz az, amit mindenekelőtt szívökre

tús könnyűségével és olesóságával nem konkurrálhatott az a küzdelmes eredetiség.”

Igaz, hogy jó és szép volna, ha nem annyira szorúlnánk a külföldi szakirodalomra, de attól még messze vagyunk. Miért? Nézzük csak meg, és olvassuk a külföldi tudományos szakmunkákat, és azt találjuk, hogy szerzői majd nem kizárólag az ottani tudományegyetemek tanárai. Hol vannak a mi magnifici és perdocti egyetemi tanáraink eredeti tudományos művei? Néhány szorványosan megjelent jó s dicséretreméltó eredeti dolgozaton kívül vajmi kevés azon eredeti tudományos munkák száma, a melyeknek szerzői és írói a mi egyetemi tanáraink. Ha csak azt nem nevezzük eredeti munkának, ha néha-néha hat jó francia, angol, vagy német könyvből egy hetedik közpészertü vagy rossz magyar könyvet gyártanak.

Azon egyetemi hallgatók, kik az orvosi, természettudományi, vagy technikai pályára lépnek, kényszerítve vannak a tudomány előhaladásának s magaslatának megfelelő forrásmunkákat drága pénzen a külföldről hozatni, a mi a szegényebb sorsuakra nézve felette nyomasztó, e mellett kénytelenek nem annyira a tantárggyal, mint az idegen nyelv nehézségével küzdeni.

Irjanak tehát az egyetemi tanárok, kik arra hivatva vannak, jó, használható, a tudományok soha meg nem szünő haladásának megfelelő eredeti munkákat: és a fordítás lassan meg fog szünni, legalább nem fog ártani a magyar tudományos irodalom fejlesztésnek.

A ki bármiféle nyelvet tudományos szempontból tanulni akar, fiatal korában fogjon hozzá; mert nem annyira a grammatikai szabályok, mint a copia verborum (szóbőség) elsajátítása az, mely a nyelvgyakorlati használatánál a legfőbb szükséglet,

ról győződve, hogy nagyon sokszor az alkalmazott mód, az elhibázott forma az, amely miatt a legigazságosabb ügy is elbukik. Választásnál a legtöbbször a jó kortes dönti el a sorsot. Am legyenek önök a mi katolikus igazainknak mindenkor jó és ügyes kortesei.

Az öreg Szvatopluk tót király halála előtt maga köré gyűjté gyermekeit. Vékony pálcikákat adott kezökbe, hogy próbálják meg azokat egyenkint eltördelni. A próba a legszebben sikerült. A pálcikák szerte széjjel töredezve hullottak alá a földre.

Igen jól van, kedves gyermekeim, mondá az öreg király töredezett hangon. Ám, kisértések csak meg most már ezt úgy összetörni, s ezzel egy zsineggel jól összetartott vesszőköteget nyújtott át fiainak. Ami az előbb egyenkint a leggyengébbnek is könnyen sikerült, azt most a legerősebb sem volt képes megtenni. A köteg még csak meg sem roppant kezeik nyomása alatt. — Lám, mondá ekkor az apa, így tartsatok össze, mint e vesszőköteg, s akkor erős és hatalmas legyetek urai.

En is ezt mondom önöknek, kedves Polgártársak!

Ha azt akarják, hogy ez a katolikus olvasókör erős és hatalmas legyen, — ha azt akarják — már pedig hogyan akarnak? — hogy e község az olvasókör által anyagi és szellemi felvirágozásnak örvendjen: — akkor tartsanak össze, mint ama vesszőköteg; legyenek egyek gondolatban és érzelmben, — beszédben és cselekedet-

ez pedig nagy mérvben veszi időnybe az emlékező tehetséget, mely fiatal egyéneknél sokkal fogékonyabb, mint idősebbeknél; tapasztalja ezt mindenki, ki idősebb korában egé nyelvtanulásához fog.

A nyelvoktatásnál az iskolában alkalmazandó legegyszerűbb módszernek megválasztását bizzuk a tapasztalt paedagógusokra, mint hivatott közegekre: quorum interest lingvam recte docere et colere. Csak annyit követelhetünk, hogy a nyelvoktatásra fordított s helyesen felhasznált időnek megfelelő eredményt mutassanak fel, melynek hasznát a tanuló a gyakorlati életben is veheti; mert nem az iskolának, hanem az életnek tanulunk.

Ne fecséreljük el hasztalanul az ifjúság soha vissza nem térülő idejét. Ne kövessük a nyelvoktatás terén is azon szülők modern szokását, kik gyermekeiket anélkül, hogy legesekélyebb zenetehetséggel bírnának, évekig kizoztatják a zongoratanulással, sok pénzt és időt elfecsérelnek e célra, melynek végeredménye az, hogy a fiatal virtuozok az egész szomszédságot kintornálásukkal felizgatják.

Nekünk, véneknék sem töltötték a tudományt annak idején töltéssel a fejünkbe, bár nem tanultunk annyit és sokfélét mint ma, hanem a mit tanultunk azt tudtuk, az átment vérünkbe, és hasznát vettük a gyakorlati életben. Azért is hálás emléken tartjuk rég elhunyt tanárainkat.

Visszatérek, a honnan e sorok kezdetén kiindultam azon meggyőződésben, hogy nekünk a nyelvek elsajátítása nem csak hasznos, hanem szükséges is. Szeressük anyanyelvünket; miveljük és terjesztjük lankadatlanul hazánk államnyelvét; ne idegenkedjünk más nemzetiségek nyelvétől; tanuljuk meg legelőbb azon nyelveket, melyeknek a mindennapi életben hasznát vesszük;

ben. Hiszen az összetartásban van az erő, míg a széthúzásban gyengeség rejlik. Az együttműködés a sikernek legnagyobb biztosítója, míg a visszavonás a legszebb kilátással kecsesítő ügynek is biztos temetője.

A hatalmas római birodalom belviszálynak, egyenletlenségnek lett áldozata s a nagy Attila országa is összement, mert fiai nem értettek egyet. — Erős volt a magyar s neve nagy és rettegett volt, míg összetartott s országának határait három tengernek mosták hajjai; aláhanyatlott azonban s megtört irigylet hatalma, mihelyt nem értett egyet.

Nem annyira a német, a tatár, a török vagy az orosz volt az, mely a magyar nagygyűléseinek útjában állott, mint inkább a költő által is felpanaszolt átkos viszály, mely önérdékből vagy vallási gyűlöletből koronkint lábra kapott. Minden egyesületet és így a kath. köröket illetőleg is nagyon sok — minden — attól függ, vajjon lesz-e benne egység és összetartás, ha vajjon viszfénye lesz-e az annak a mindent átölelő nagyszerű isteni intézménynek, amelyet katolikus anyaszentegyháznak nevezünk? Mert mit is láttunk az anyaszentegyház a kereszténység kezdetén? Az apostolok s az ő utódaik a legteljesebb összetartás által diadalmaskodtak ellenségeiken. Lánczokba verve is egyek voltak a mindenfelől zaklatott egyház megvédésében és kormányzásában. — És mi történt a IV. és V.-ik században? Az összetartás győzött a pogányság uralma ellen, s csakis ennek köszönhetjük, hogy

az pedig, kinek arra tehetsége, módja és alkalmá van, sajátítsa el a külföldi kultúrnyelveket is.

Hilavis.

A szatmár-egyházmegyei r. k. tanítók pót-nyugdíj egyesületének története.

Jankovics János egyleti jegyző az 1892-ik év február hó 10-én tartott közgyűlésen az alábbiakban adta elő az egyesület 23 éves történetét:

Méltóságos és főtisztelendő Püspök Ur!
Mélyentisztelt Közgyűlés!

Egyesületünk 23 éves történetét az eredeti jegyzőkönyvek, leltárak s egyéb, élőszóval előadott források alapján a következőkben van szerenésém ismertetni; rövid visszapillantást vetve egyúttal az alakulást megelőző időszakra is.

A magyarországi róm. kath. tanítók, tanítónők és kántortanítók nyugdíjügye az 1875. évi nyugdíjtörvény megalkotása előtt magán szerződéseken alapult, vagy pedig régebbi szabály- és kormányrendeletek értelmében intéztetett el. Ilyen volt a „Ratio educationis publicae” 290. §-a, továbbá az 1824. július 1-én kelt udvari rendelet s az 1845. évi helytartó tanácsi szabályrendelet 71. §-a. Ezek szerint a szorosán vett magyarországi róm. és gör. kath. tanító, ha 30 évet betöltött a tanítói pályán, az utolsó évben élvezett rendes tanítói fizetést kapta nyugdíjképen életének végéig. Az özvegy a férjét megillető nyugdíj-összeg 1/3-át kapta; az árvákról gondoskodva nem volt.

Amde a tanítói fizetések megállapítása oly időben történt, midőn a tanítói állás nem volt kvalifikációhoz kötve; midőn ugy az élelem, mint a ruházat, lakás s több efféle aránylag sokkal olcsóbb volt, mint a későbbi időszakban. Azóta sok idő mult el, megváltoztak a viszonyok, drágább lett az élelem, ruházat, lakás stb. de azért a tanító fizetése még sem emeltetett, minden maradt a régi megállapítás szerint. Az 1868. évi 38 t. czikk megszabta ugyan, hogy a tanító fizetése nem lehet kevesebb 300 frtnál; e törvény azonban nem hajtattott végre, mert mint az 1890. évi összeírás elég szomorúan igazolta, 5260 azon tanítói állomások száma,

teljesedett a szeretet óhajta. S hogy az egyház oly sok szenvedés és megpróbáltatás után is él ma és virágozik, a közös együttműködésnek és lelkesedésnek a műve.

E nélkül elveszett volna, elseperte volna az eretnokségnek szakadatlan sora s a különféle vallási tévelyek féktelensége.

Mert csak akkor lehet virágzó a kath. vallás és boldog az emberiség, ha, mint a római polgár hajdan mellét büszkén verve mondá: én római polgár vagyok, ugy mi is bátran lépünk a világ elé s büszkén valljuk, hogy keresztény katolikus magyarok vagyunk.

Én erősen hiszem és réméllem, hogy igenis, itt ebben a körben meg lesz az összetartás, össze fogja önöket tartani a jelen veszélye és a jövő kilátása, mindenkifelett pedig a hitnek ereje és hatalma. Össze kell hogy tartsa önöket a Jézus Krisztus szelleme és szent szeretete! Azért bár sehol, de különösen itt, sohase vezettessék magukat a harag vagy az indulatosság szenvedélye által. Egyéni torzsalkodásaikat, vagy családi viszálykodásaikat — ha ugyan, amit nem hiszek, volnának ilyenek — hagyják mindenkor e körnek külsőben kívül, mert ez a hely szent; szent az eszme által, mely azt létesítette és szent a gondolat által, amelynek itt uralkodnia kell.

Ez a kör rögtön megszűnnék katolikus lenni, mihelyt itt a szenvedély ütné fel tanyáját. Itt egyek kell hogy legyünk a szeretet szent érzelmében épugy, mint az emberiség boldo-

hol a tanító fizetése még ma sem úti meg a 300 frt. minimumot, pedig a törvény szentesítése óta 23 év mult el!

A felsorolt tények igazolják, hogy a tanító helyzete egy cseppet sem volt irigylésre méltó. Küzdenie kellett a nyomorral s az étellel, hogy családját fönntarthassa. A kiérdemült tanítónak pedig, ha munkaképtelenné lett, meg kellett elégednie azon csekély évi nyugdíjjal, melyet kizárólag mint tanítói fizetést huzott; mely összeg sok esetben még arra sem volt elég, hogy a kiszolgált tanító családját legyen képes fentartani. Ehhez képest minő lehetett az özvegyek és árvák sorsa?!

Ily nehéz és szomorú viszonyok között a társadalomnak kelle közbelépnie, hogy a közszolgálatban elaggott tanítók, a támasz és segély nélkül maradt özvegyek és árvák a nyomor torkából kiszabadíttassanak s ne legyenek kitéve a világ rideg közönyének, különféle megpróbáltatásoknak s esetleg elzüllésnek!

1866. szeptember hó 14-én az isteni Gondviselés egy oly férfit rendelt a szatmári r. kath. egyházmegye élére, ki a tanítók ügyét szíven hordva, igaz részvétellel viseltetett a tanítók sorsa iránt. E férfi, a most már boldog emlékü Biró László püspök, kinek emléke örökké fennmarad az egyházmegyei tanítók szívében, mert az ő kezdeményezésére alakult meg a szatmári r. kath. egyházmegyei tanítók pót-nyugdíj egylete.

Nehéz viszonyok között élén maga is, első alapítványképen följánlott 3 drb. fakarékpenztári részvényt, akkor 1125 frt. értékben, továbbá 1000 frt. névértékű földhitelintézeti kötvényt 850 frt. értékben és 64 frt. készpénzt.

A megalakítás nagy munkájában segítő társa volt N o v á k Antal nagyprépost ur ó nagysága, ki szintén első volt az alapítók között 10 drb. népbanki részvényt és 110 frt. készpénzzel, s kezdettől a mai napig támasza, pártfogója volt az egyesületnek, 1874-től mint igazgató vezetvén ügyeit.

Mellette N a g y V i n c e z e nyug. igazgató tanító az érdem, hogy az egylet 2388 frt. 50 krral kezdvén meg működését az 1869. évben, ma már 20306 frt. 44 kr. fölött ren-

gítésára irányzott kiskörü bár, de nagy jelentőségű működésünkben.

Csakis így sikerülhet az, ami e körnek mindenkor szent célja és törekvése: a ker. katolikus szellem ápolása, elrablott jogainknak visszaszerzése, a meglevőknek hű és odaadó védelme s e kereteken belül üdvös szórakozás és önművelés által a lélek nyugalmának és anyagi jólétünknek biztosítása. Csakis így, a szeretet által a legszebb egyetértésben működve, fog ez a kör az egyéni, családi és községi élet felvirágozására szolgálgni és egyben a forrgzó társadalom lecsendesítéséhez is hozzájárulni. mert hiszen a községek a társadalom nagy testének idegszájai. Ha a társadalom beteg, már pedig az, mert szívébe befészkelte magát a korszellem mérge, ugy innen, a községekéből kell kiindulnia a javulásnak. Ez pedig csakis az egység és összetartás által érhető el.

Tömött csatasort képezve könnyebben ellenállhatunk a mai kor veszélyes áramlatának s a hamis próféták mindent felforgató átkos törekvéseinek.

Igen kérem azért önöket, fontolják meg azokat, amiket elmondottam; fordítsák szavaimat hasznukra s a kör jövőjének megalapítására. Ez legyen a szegletkő a társadalom átalakításának nagy munkájában!

Sok mindent szeretnék még e helyen elmondani, ha volna reá idő.

Elmondanám, hogy nem üres szöszaporitásnak és haszontalan pletykázkodásnak a helye ez a kör, hanem hitünk érvényesítésének és a legkomolyabb okulásnak az

delkezik s fizet ki évenként 1533 frt. 33 kr. segélydíjat az elagott tanítók, özvegyek és árvák gyámolítására. Ő volt ugyanis a megalakulástól kezdve 1881-ig az egyesület pénztárosa; ő kopogtatott be minden ajtón, hova a Gondviselés bőségesen juttatá a földi javakat, hogy a fölőselebből juttassanak valamit az elagott tanítók és családtagjaik számára.

Ezen fáradozása meg is hozta gyümölcsét; rövid idő alatt 7249 frtot tett ki a kegyes alapítványok összege, melyhez a fentiekben kívül a következő jó lelkek járultak: B. e. Rudolf Pál kanonok készpénzben 1000 frtot, végrendeletileg szintén 1000 frtot, összesen 2000 frtot.

B. e. Némethy József nagyprépost készpénzben 1000 frtot.

B. e. Dessffy Emánuel kanonok készpénzben 100 frtot.

B. e. Obermayer András nagyprépost végrendeletileg hagyományozott 1000 frtot.

B. e. b. Eötvös József kultuszminiszter a rendelkezési alapról küldött 500 frtot.

B. e. Smozer Ignác ez. püspök, nagyprépost készpénzben 100 frtot, egy drb. gőzmalmi részvényt 100 frt. értékben; összesen 200 frtot.

B. e. Szabó Antal ez. kanonok végrendeletileg hagyományozott 20 frtot.

B. e. Lukácsik Ferencz tábori lelkész pártoló tagdíjjal 10 frtot.

B. e. Esztegar István esperes-lelkész pártoló tagdíjjal 10 frtot.

Ns. Keszler Ferencz kanonok, akkor püspöki titkár pártoló tagdíjjal 10 frtot.

Végül újabb időben Komócsy József fővárosi író Szatmáron tartott felolvasó-estélyének jövedelméből egyesületünk 110 frtot kapott, mely összeg „Komócsy-alapítvány” ezímen tőkésítettet.

Egyesületünk 1869-ben megalakulván, alapszabályai megerősítettek. Minden belépő tag tetszés szerinti összeget biztosíthatott nyugdíj gyanánt, melytől 5% járulékot fizetett. Az özvegy férjét megillető egész nyugdíjat élvezte. Az árváknak a közgyűlés szavazott meg az egylet vagyoni állapotához mért neveltetési pótlékot.

E kedvező biztosítási feltétel következménye volt, hogy az első évben 23 tanító vétette föl magát, kik összesen 10 ezer 500 frt. nyugdíjat biztosítottak. Ezen magas

nyugdíj-összeg biztosítására 15% kamatozás mellett 70 ezer, 10% kamatozás mellett 105 ezer forint tőkére volt volna szükség; az egyesület pedig megalakulása évében csupan 2388 frt. 50. kr. fölött rendelkezett!

Midőn e körülményről az igazgató választmány jelentést tett a főpátronus b. e. Bíró László püspöknek, jóakarólag mondotta, hogy csak vegyenek föl rendes tagul mindenkit, ki belépni óhajt, s biztosítson kiki annyit, mely után a köteles 5%-ot fizetni megbírja, ha Isten élteti őt, majd gondoskodni fog, hogy a kellő biztosíték is meglegyen.

Az egyesület tehát megkezdte működését, az alapítványok szaporodtak, az 1871. évben már 5238 frt. 79 kr. állott az egyesület rendelkezésére.

A következő 1872. év azonban véget vetett az atyailag gondoskodó intézők jóakaratu számításainak. Január hó 21-én nagy veszteség érte az egyházmegyét! A nemesen érző és gondolkodó püspök, Bíró László, rövid hat évi főpásztori működése után a boldogok hazájába költözött. A jó főpap halála az egyházmegye tanítóira, azok özvegyeire és árváira hozta a legnagyobb gyászt és veszteséget!

Bár a következő 1873. évi mérleg 1652 frt. 75 kr. szaporulatot mutatott, az intézet élén állók belátták, hogy a megkezdett alapon az egyesület feun nem állhat, mert a rendelkezésre álló 6891 frt. 54 kr. tőke a biztosított nyugdíjak fedezésétől igen távol áll.

Többen, kik nem látták elég reális alapon nyugvónak a nyugdíj intézetet, abból kiléptek. Mind a kilencz kilépett tag visszakapta kamat nélkül befizetett tagdíjait. Ugyanezen időben történt, hogy Turesányi János, volt munkácsi kántortanító elhalván, 140 frt betéte özvegyének 1873 január hó 25-én visszaadott. A következő évben Neupaur György özvegye kapta vissza férje által befizetett 48 frt. 75 kr. tagdíjat. 1875-ben Gajdos József volt szatmári tanító elhalván, betétei (37 frt, 50 kr.) özvegyének visszaadattak.

1874-ben tehát más alapon szervezték az egyesületet. Új alapszabályok dolgoztatnak ki. Azon tagoknak, kik kezdetben beléptek, a nyugdíjösszeg 1/4-része biztosított. E kedvezmény az özvegyekre is fentartatott. Ezen időn tul, 30 évi szolgálat után mun-

kaképtelenség esetére évi 300 frt. Az új szervezés után belépett tagok szintén 300 frtra vétettek föl. Az özvegyet a segélydíj fele illeti; az árvák részére szükséges neveltetési pótlékot a közgyűlés az igazgató választmány javaslata alapján határozza meg. Az új alapszabályba fölvetetett azon pont is, hogy ha valaki időközben kilép az egyesületből, befizetett tagdíjai az egyesület javára maradnak. Ha pedig valaki itt hagyja az egyházmegyét, nyugdíj-jogosultságát elvesztvén, betétei vissza nem adának.

A régebbi s részben az új alapszabály értelmében az első segélydíjat 1875. július 1-én szavazta meg az igazgató választmány Nagy Vincez kiérd. képezdei igazgató-tanár részére, évi 250 frtot.

Ugyanezen év december 1-én Unger Lajos volt szatmári tanító özvegyének évi 100 frtot utalványozott.

Rendes évi segélydíj adatott továbbá: 1880. aug. 1-én Belley József nagybányai tanítónak, évi 300 frt.

1882. okt. 1-én Langer Karolina nagybányai tanítónőnek, évi 83 frt. 33 kr.

1886. január 1-én özv. Brühl Józsefnének, évi 100 frt. Kiskoru árváinak évi 50 frt.

1889. szept. 1-én özv. Plank Ferencz-nének évi 250 frt. Egy kis kora árvája kapott egyszer s mindenkorra 20 frtot.

1890. július 2-án özv. Langer Sándor-nának évi 225 frt.

Végül 1891. január 1-én Tóth Sándor szatmári kiérd. igazgató-tanítónak évi 175 frt.

Az 1876. évben, midőn az új alapszabály megerősítést nyert, az egyesület vagyona volt: 7430 frt. s 05 kr. A tőke évenként szaporodott, de növekedett a fenti kimutatás szerint az évi segélydíj is. S ezára annak, hogy az 1889. évet 20348 frt. 10 krral zártuk le, a következő évben már észrevehető volt, hogy a tőke nem bírja többé viselni a kiadást, s ennek következtében az 1890. évi leltár már 102 frt. 63 krral kevesebbet mutatott mint az 1889. évi. Nem akarván pedig megeseonkitani a segélyre nagyon is ráult kartársaink, özvegyek és árvák segélypénzét, a hiány a tőkéből fedeztetett.

A legutóbbi 1891. évben újabb 175 frttal szaporodott az évi rendes kiadás, s habár ez évben a Komócsy-alapítvánnyal 110

otthona. — Elmondanám, hogy nem a ezimboráskodásnak, se nem a léha kíváncsiságnak kell itt bennünket összehoznia, hanem veszélyeztetett ügyünk védelmének kell itt bennünket egyesítenie. Minden személyi és pártérdektől eltekintve, a tiszta, hamisítatlan kath. igazságnak kell itt, e helyen diadalt aratnia akár a becsületes kath. sajtó támogatása, akár a választások előkészítése és kath. irányban való rendezése által.

Súlyos megpróbáltatásokon estünk keresztül csak a legközelebbi multban is s ki tudja, még mi minden következhetik reánk a jövőben? Álljunk hát harezra készen! Vértessük föl magunkat minden irányban Lépjünk összeköttetésbe más kath. körökkel, különösen pedig a kath. körök központjával, a budapesti kath. kör-rel, amely a legszivebben fog bennünket támogatni s kényes ügyekben okos tanácsokkal ellátni. Mindenkor egymást buzdítva és lelkesítve haladjunk kitűzött ezélunk felé. Kiki vegye ki a nemes munkából a maga részét, sőt mindenki első igyekezzék lenni a váfokon. A község életének szive legyen ez a kör, ahova életműködésének minden idegszála össze-fussanak. Ami az egyiknek fáj, fájjon az a másikon is s ne legyen olyan öröm, amelyből kiki ki ne vegye a maga részét.

Látogassuk a kör helyiségét szorgalmasan, mert mit érne az, ha időről-időre üresen kongana s tagok után esengene? Az okosabbak és tapasztaltabbak oktassák szí-

vesen a fiatalabbakat és járatlanokat; olvasanak fel hangosan s az esetleg zavarkodókat szeliden és szeretettel figyelmeztessék.

Mindenkor a körnek jövője lebegjen szemek előtt s azért a legnagyobb áldozatra is készen legyenek.

Ime, ezekről szerettem volna még sokat s bővebben szólni. De így is jól van. Örülök, hogy ezt is elmondhattam.

S most engedjenek meg nekem egy kis kitérést. Önök mint jó magyarok és buzgó hazafiak jól tudják, hogy a mai nap, október 6-a, a magyar nemzetnek szomorú emlékű gyásznapja.

A nemzet szent ügyéért e napon vértett el Aradon a bitófán 13 hős.

Am a hősök vére termékenyítő mag lön, a honszerelemnek s nemzeti fájdalomnak termékenyítő magva, amely immár a szabadságnak szent fájává nőtt. És e fa a második kereszt, amelynek tövében üdv fakad: a lángoló lelkesedésnek s a megtörhetlen hazafiságnak üdve. Azért fájdalom és remény egygyé forrnak e napnak emlékénl; s míg a fájdalom nem engedi kiveszni a nemzeti érzületből a multak emlékezetét, a remény lelkesedést szül a jövő számára.

Simuljanak el hát homlokunk redői s nyuljanak szeliden ég felé ökölbeszorított kezeink; hiszen a bosszu fejedelmi kegygyé lön s a remény az, amely a fájdalom könnyein megtörve a szívárvány színeit mutatja a nemzetnek.

Még az elnök urnak előre bejelentett egy indítványt kell tennem. Mindenki tudja, hogy az utóbbi idők szomorú körülményei között az igazságnak a hamisság elleni küzdelmében különösen két főuri alak magaslik ki messze a láthatár felett. A kath. ügy minden irányv. védelmében mint két phárosz, gróf Zichy Nándor és Esterházy Mórész Miklós jelennek meg. Kath. köröket alakítanak, kath. gyűléseket tartanak s minden katolikus mozgalomba lelket öntenek. A Gondviselés adta őket nekünk, hogy el ne esüggedjünk, hanem lelkesedjünk, s új életre keljünk. Indítványozom azért, hogy a katholicizmus e bátor harezosai iránt üdvözlő iratban mély hálánkat s igaz tiszteletünket fejezzük ki. Erkölcsi kapcsol lesz ez reánk nézve s záloga ami jövőnk lelkes tevékenységeinknek.

És most ismételtén köszönetet mondok az elnök urnak szives meghívásáért s tisztelt polgártársaimnak a kitartó figyelemért, melylyel megajándékoztak.

Szívem mélyéből a legmelegebben üdvözlöm a esanálási rk. olvasókört s jövőjére az Istennek bő áldását kérem. Éljen és virágozzék!

frttal növekedett a tőke, az 1889. évi mérleget még sem sikerült helyreállítani.

Hogy pedig a meglevő vagyomból nagyobb összeggel nem kellett pótolni a segélydíjakat, abban leli magyarázatát, miszerint az egyesület vagyona nagyobb részben 6, 7, 8 %-ra adatott ki teljes biztosíték mellett, mert a mai kamatláb mellett éppen 721 frt. 08 krt. tenne ki azon összeg, melyet a tiszta jövedelmen felül a tőkéből kellene pótolni, hogy a segélydíjasok egészben kapják meg a biztosított segélydíjakat.

Az igazgató válaszmány belátván, hogy a rendelkezésre álló tőke nem elégséges a biztosított segélydíjak fedezésére, megbizta két tagját, hogy méltóságos és főtisztelendő Me sz l é n y i Gyula püspök urnál, valamint a nagyságos és főtisztelendő Káptalan tagjainál az egyesület részére teendő adományok, vagy kegyes alapítványok kieszközlése céljából kérelmezzenek.

Nevezettek tisztókben eljárván, válaszmány örömmel értesült, hogy az egyesület kérelme kedvező fogadtatásra talált; szíves ígéretet nyervén küldöttek, hogy az egyesület humanus céljainak előmozdításában támogatásra találand.

El bennünk a hit, hogy segélyegyesületünk megizmosodva és megerősödve a jövőben fenakadás nélkül szolgálhat magasatos hivatásának, s nem lesz kitéve azon kényes helyzetnek, hogy a segélydíjasokból fedezet hiányában egy krajezárt is levonni legyen kénytelen a nagyon is szükséges és kiérdemelt segélydíjból.

Adja Isten, hogy így legyen!
Szatmáron, 1892. február hó 10.

Jankovics János.
egyl. jegyző.

Hazánk.

A király a milleniumon.

Bánffy Dezső miniszterelnök Széll Kálmánnal, az ezredéves ünnep ügyében kiküldött országos bizottság elnökével írásban közölte a kormánynak az ünnep programjára vonatkozó, a király által jóváhagyott határozatait. E programot a legközelebbi ülésben terjeszték a bizottság elé. — E szerint az ezredéves ünnep minden fontosabb mozzanatánál jelen lesz a király, az uralkodóház összes tagjai és az összes külföldi diplomáciai képviselők. A fő ünnep június 8-án, a király megkoronázásának évfordulóján lesz, s ennek főpontja az e napon az új parlamentben tartandó gyűlés. A király az uralkodóház tagjai jelenlétében május 2-án személyesen fogja megnyitni a kiállítás. Szintugy személyesen lesz jelen a király a jövő évben szeptember 21-en a Vaskapu-esatorna ünnepi megnyitáson is, a mely ünnepre meghívják a szomszédos államok fejeit is, t. i. a román és a szerb királyt.

A számlottó huzások korlátozása.

A magyar kir. pénzügyminiszter a magyar szent korona országaiban, a llezi, gráci és leMBERGI számlottó huzásokon való játszást, folyó 1895. év december hó 31-ével beszüntette.

A beteg trónörökös.

Ferencz Ferdinánd prezuntív trónörökös állapotáról napról-napra aggasztóbb hírek érkeznek. A főherceg állapota a lehető legaggasztóbb. Ő felsége legmagasabb kéziratot intézett a főhercegehez, melyben őt a 38. gyalogdandár parancsnokságától felmenti.

A felmentés a főherceg aggasztó egészségi állapotára vezethető vissza.

Politikai helyzet.

A liberális lapok október első napjaiban nagy diadallal hirdették, hogy az új törvények életbeléptetése az egész országban a legnagyobb rendben történt. E híresztelés merő humbug volt, kétségbeesett erőlködés a törvény mellett. Nap-nap után érkeznek hírek az országból, melyek azt tanúsítják, hogy nem új „rend,” hanem a legnagyobb renelettség lépett életbe október 1-én. Az anyakönyvvezetők egymásután adják be lemondásukat, mert képtelenek rendes hivataluk mellett az új állást is betölteni. Ezek a lemondások nagy fejtörést okoznak a belügyminiszternek; a belügyminiszteriumban folyton tanácskoznak, de azért nem tudják megakadályozni a lemondásokat. Az anyakönyvi hivatalok a nagyobb városokban kicsinyek, roszul funkcionálnak, sőt máris restancziákkal dolgoznak. Az anyakönyvvezetők igen nagy része járatlan az anyakönyvek vezetésében. Hogy fognak ezek megbízható anyakönyveket vezetni? — Keresztülhajtották ezeket a törvényeket, hogy dísekedjenek ezzel az egész világ előtt. Előkészület nem volt ugyszólván semmi sem. Így tették ki az országot szükségtelen zaklatásoknak és zavarnak.

Külföld.

A római tüntetés.

Róma, okt. 4.

Szept. 20-án negyedszázados jubileumát ülték a pápa ellenei Rómában az örök város elfoglalásának. — Az egész ünnepélyről elmondhatjuk, hogy nemzetinek teljességgel nem nevezhető. — A katolikus-ellenes rendezők azt kürtölik, hogy az egységes olasz nemzet nagyságának esilaga éppen ama perezen tünt föl, midőn Garibaldi rablöhada Róma falain rést ütött. De csak maroknyi az olasz kormány barátainak száma a nemzet nagy zöméhez képest, mely mais rendületlenül ragaszkodik a pápához s amely a lefolyt önnepélyben esakis a pápán és a katolikusokon elkövetett durva jogtalanság magasztalását látja. Ha a lefolyt ünnep nemzeti volt, honnét van az, hogy a körülbelüli 8 ezerre menő városi hatóság közöl csak néhány száz képviseltette magát Rómában. Pedig a liberálisok minden követ megmozdítottak, hogy lehetőleg minden polgármester tüntessen Rómában a kormány mellett s épp ez által a pápa ellen. Honnét van az, hogy a költségek fedezéséhez a királynak saját pénztárából 200 ezer lírával kellett járulni. Valóban lehetetlen, hogy az oly nagylelkű olasz nemzet, ha csakugyan lelkesülne a jelen helyzetért, meg ne hozott volna bármely pénzáldozatot. Ha egy nemzet tüntetni akar királya mellett, valóban nem illő, hogy a tüntetést a király pénztára bányja meg. — Volt ugyan szept. 20-án a kormány kommandójától függő katonaságon és hivatalnokokon kívül egy pár ezer más tüntető is, de ezek nem a város lakói voltak, hanem más helyekről Rómába jött idegenek. S azt hisszük, hogy ezeket is nem tüntetési viszketeg bántotta, hanem az a 75% vasuti árleenge-

dés. Ilyen engedménnyel igen könnyen Rómába lehet édesgetni a politikában járatlan jóhiszemű polgárokat. Legkiemelkedőbb pontja volt az ünnepélynek a Garibaldi szobra leleplezése a Janiculuon. Jelen volt ott a király és királyné és a szabadkőművesek élétje. Crispi ez alkalommal beszédet tartott, mely telve van tízenhárompróbás malicziával és tetszős külsőbe öltöztetett szofizmákkal. A szónoknak volt elég bátorsága Róma elfoglalóit és fogva tartóit a pápaság nagyjótévkinek nevezni, ki iránt a szentszék mély hálára van kötelezve. De ha szept. 20-a megülnése nem volt nemzeti ünnep, minek nevezzük? Csekélyszámú ellenség tüntetésének a pápa ellen. Ha azonban a szent Atya e napon szomorkodott a rajta elkövetett újabb sérelem miatt, a jó Isten a katolikusok utján megvigasztalta őt. Több mint 300000 sürgöny érkezett ama napokban a Vatikánba mind az öt viágrész püspökeitől, papjaitól, kath. hívőjétől, s nagyszámú kath. társulattól; mindannyian siettek fölemelni szavukat Róma elfoglalása ellen s vigasztalták Krisztusnak helytartóját. Így aztán szept. 20-a a szent atyára az öröm, vigasztalódás és fölmagasztaltatás napjává lett. — Királyunk nevenapjáról Róma sem feledkezett meg. Okt. 4-én. A s. Maria dell Anima nevű templomban De Neckore püspök énekes misét mondott királyunkért a német-magyar intézett növendékeinek asszisztálása mellett. a misén jelen volt több biborás és püspök és az osztrák-magyar követség diszbe öltözött hivatalnokai is. A nagy mise ünnepélyes „Te Deum” zárta be. As isteni tisztelet után alamizsnát osztottak ki a templom köré gyűlt szegényeknek.

K.

Bulgáriai hírek.

A kis Bulgária ismét sokat beszéltet magáról. Azt a hírt eresztik világgá, hogy Boris, Ferdinánd fejedelem fia áttér az ortodox hitre. Ha ez áll, akkor bizonyos, hogy orosz kéz működik a dologban, mert az orosz befolyás ros szemmel nézi, hogy katolikus a bolgár trón örököse. Ferdinánd fejedelem — bolgár hírek szerint — bele nyugodott a trónörökös vallás-változtatásába, míg a fejedelemné mit sem akar arról tudni. Hogy mi igaz ebből. azt a közel jövő meg fogja mutatni.

Vidék.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az előfizetés beküldése iránt intézkedni sziveskedjenek.

— Szatmár vármegye közigazgatási bizottsága folyó évi szeptember hó 12-én tartotta október havi ülését Simon tsits Béla főispán elnöklote alatt. A főispán ur megnyitva az ülést, tárgyalás alá vették az alispán havi jelentését, melyből kiemeljük a következőket: A kir. államépítészeti hivatal főnökének havi jelentése kapcsán szóba hozta Nagy László alispán azt, hogy magán értesülése szerint 470 ezer frt. lett felvéve a szatmári pályaudvarnál szükséges építkezésekre, de ezen összezből mit sem kararnak fordítani a személy-pályaudvar kibővítésére. Indítványára ismét felirt a bizottság a miniszterhez, hogy a szatmári és nagykárolyi pályaházakat megfelelőleg bővíttesse ki

s a milleniumi évre e vonalon gyorsvonalat vezessen be. — A Széchényi-Társulat igazgatója tudomására hozta a bizottságnak, hogy az erdői és m.-szalkai főszolgabíráknak, a nyári gyermek-menedékházaknak járásukban való felállításuk körül kifejtett tevékenységükért köszönetet mondott.

— **Nántü.** Ovodánkban e hó 6-án tartott meg a szokásos évi vizsgálat a szülők nagy meglepedésére és örömére. Kádas Ida kisasszony — mint már okleveles ovónő — évről-évre nagyobb eredményt mutat fel; mi azt bizonyítja, hogy teljesen hivatásának él s hogy a csekély fizetés dacára laukadni nem tudó szorgalommal igyekszik a kisdetek helyes vezetése, szelid modora s megnyerő bánásmódja által minden kívánalomnak megfelelni.

— **Szaniszló.** F. hó 14-én lélekemelő ünnepélynek volt színhelye községünk. — Ugyanis e napon tartotta meg vizsgálatát a kisdetekkel Bein Gizella Chrisántina kisasszony, okleveles ovónő a község ovodájának lelkes és ügybuzgó vezetője nagyszámú, mondhatni egész vendégsereg előtt. A nagy érdeklődést, melyet a vendégekben kelteni szerenés volt az ünnepély, méltán meg is érdemelte, amennyiben a gyermekek értelemesen, illedelmesen és szépen mondták fel játszva (helyesen) tanult verseiket. De nemcsak hogy helyesen elmondották, hanem úgy látszik, hogy kisdeteink azokat mintegy át is érezték, mert verseikben és párverseikben az esztétikai kellék is föl volt található, mit csakis nagy fáradság és buzgalom mellett érhetett el nevezett dícséretre méltó kisasszony. Az ovoda elnöke, Kovács Nándor gyógyszerész a saját és a közönség nevében ezt ki is fejezte egy szép beszédben Bein Gizella kisasszonynak. A vendégek közül is többen fejezték ki elismerésüket a kisasszonynak és buzgó fáradságáért köszönetet mondtak. Ügybuzgalom, szorgalom, lelkiismeretesség és hivatásszeretet teszi pályánkon fáradozásainkat mindenkor gyümölcsöttevővé.

— **Üsanálos.** A belügyminiszter a csanádi (Szatmár m.) róm. kath. Olvasókör alapszabályait megerősítvén, a kör megnyitó közgyűlése f. hó 6-án délután tartott meg. E közgyűlés a község lakóinak negyszámú megjelenése s a lelkes hangulat következtében valóban szép és magasztos ünnepély volt. A gyűlést megelőzőleg az olvasókör tagjai a templomba gyűltek „Veni sancte“-ra, mely után zászló alatt vonultak a kör helyiségébe, hol a közgyűlés tartott. A gyűlés Kölesy „Hymnus“-ával kezdődött. Majd Kovács Lajos plebános az olvasókör elnöke tartott emelkedett szellemű megnyitó beszédet, melyben utalt a kör rendeltetésére és céljaira; kifejté, miért lett az kifejezetten „katholikus“, s a kör működésére Isten áldását kérve, azt a pápa őszentsége és a király ő felsége éltetése mellett nyitotta meg. Zugó éljen fogadta ezen szép és nagyhatású beszédet. A program többi részét több szavalt s ének képezte. Rónai István szaniszlói segédlelkész tartott élénk tetszéssel fogadott felolvasást, melyben tevékenységre, és összetartásra buzdította a kör tagjait. Ugyanez Rónai István ur indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy Zichy Nándor és Esterházy Miklós Móricz grófot mint a magyar katolikusok érdeműs vezéreit táviratban üdvözl. A közgyűlés zárását Zichy Mihály gr. „Hymnus“-a „Katholikus magyar vagyok“ stb. képezte. — Ezzel az ünnepély hivatalos része véget ért,

mire a tagok társas vacsorához ültek s vig poharozás között hosszú ideig együtt maradtak. — Az olvasókör tagjainak száma jelenleg 67, de van remény, hogy e szám még jóval nagyobb lesz. Megjegyzem, hogy az Olvasókör tagjaiból igen életrevalónak ígérkező dalárda is alakult s a programon volt énekszámokat ez adta elő.

— **Mátészalka.** A fehér-gyarmati eszperkerület papsága és róm. kath. tanítói köre f. hó 9-én tartá gyűlését Mátészalkán. A gyűlést d. e. 10 órakor megható ünnepély előzte meg, mely a m.-szalkai díszes templomban folyt le. Ugyanis a m.-szalkai róm. kath. egyház, mely eddig csak helyi káplánság néven szerepelt, püspök urunk ő méltósága atyai kegyességéből plébániai-egyházzá emeltetvén, annak eddigi buzgó lelkésze Vadász Ágoston pedig rendes plébánossá kinevezetvén, — fent jelzett napon Gáspárdy Rudolf t. kanon. eszperes által hivatalába ünnepélyesen beiktattott. A jelvények átadása és szent beszéd után felhangzott a „Te Deum“ — melynek eléneklése után az új plebános sz. misét mondott. Sz. misé végeztével a lelkész urak megtartották a plébánián a papgyűlést majd az iskolába indultak, hol is a tanító urak már teljes számban egybegyűlve várták a t. kanonok-elnök és a papság érkezését. Nyomban kezdetét vette a tanítói gyűlés, melyet Gáspárdy Rudolf elnök ur eszmékben gazdag beszédben nyitott meg és mindvégig a nála meg szokott egyszerűséggel és tapintatossággal vezetett. Értekezést olvasott föl Rákóczy Gy. gyarmati éneklész tanító, az énektanításról. Alaposan kidolgozott műve általános dícséretben részesült. Délutáni félkettőre járt már az idő, midőn a vendégek ebédhez ültek. A negyedik fogásnál Gáspárdy Rudolf t. kanonok eszperes emelkedett fel helyéről lelkes szavakban köszöntvén fel püspök urunk ő méltóságát, ki atya szíve sugallatát követve ismételen örömmel szerzett Mátészalka róm. kath. hitközségnek. Majd a házigazda Vadász Ágost plebános emelt poharat hálátelt szívvvel mondván köszönetet a t. kanonok eszperesnek azon szeretetteljes fáradozása- és közbenjárásaért, melynek egyedül köszönhető, hogy püspök atyánk ő méltósága m.-szalkai híveinek ily örömmel szerzett. Felköszöntöt mondottak még Hosszay főszolgabíró, Schmelz Lajos pleb., Endrédy városi főjegyző, Fejér Kálmán plebános és többen. Ebéd után a vendégek még sokáig maradtak együtt, kedélyes társalgással töltvén az időt. Midőn pedig az őszi nap utolsó sugara is kialvó félben volt, e társaság egy szép napnak kellemes emlékével oszlott szét.

— **A rónaszéki** művelés alatt levő Ferencz-bánya megnyitásának f. hó 4-én volt századik évfordulója, mely napot ünnepélylyel ülte meg a bányahivatal és a lakosság. Délelőtt 10 órakor a r. karh. lelkész megáldotta az aknát, melynek lejárata fel volt díszítve, s aztán ünnepi beszédet intézett a jelenvoltakhoz. Délben a bányafőnöknél fényes lakoma volt.

Helyi hírek.

— **Püspök ur ő méltósága** f. hó 10-én reggel a fehérmezei Velenczére utazott, hogy ott az általa létesített s az irgalmas nővérek vezetésére bizott zárdaiskola megáldása ünnepségén jelen legyen.

— **Városi közgyűlés.** Az e hó 14-én megtartott bizottsági közgyűlés gyike volt a leglátogatottabb közgyűléseknek. Nemesak a tárgyaló terem telt meg városatyákkal és érdeklődő hívekkel, hanem a karzat is zsúfolva volt. — A közgyűlést pont 3 órakor nyitotta meg Simontsits Béla főispán. A hitelesítő küldöttség kijelölése után a belügyminiszter rendeletét olvasták fel a kántortanítók fizetés felemelésének tárgyában. A felterjesztésből ugyanis nem lehetett határozottan kivenni, hogy a közgyűlés a 100 frt. fizetés-felemelést egyenkint szavazta meg, minél fogva az ügyben újabb felterjesztést tesz a város. — A pénzügyminiszter a városi fogyasztási és ital adók megváltása tárgyában helyben hagyta a közgyűlés régebbi határozatát s így ezen adók a jövőben házilag fognak kezeltetni. — Olvasott József főherczognek köszönő levele László fiának elhunyt alkalmából írott részvét nyilatkozatra. — A következő tárgy volt a legérdekesebb, s ez volt a polgármester választás. A kijelölő bizottság tagjaival főispán kinevezte Jandrisics János, Boros Bálint és Korányi János biz. tagokat, a közgyűlés megválasztotta Farkas Antalt, Fejes István és Keresztes Sándort. A szavazatszedő bizottság elnöke Tabajdi Lajos, tagjai Nagy Elek és Vadai Károly, jegyző Tankóczy Gyula. Kandidáló bizottság a négy pályázó közül fél órai tanácskozmány után hármat jelölt a következő sorrendben: 1. Hérmán Mihály, 2. Papp Kálmán, 3. ifj. Böszörményi Sándor. A szavazás nagy érdeklődéssel vette kezdetét, eredménye a következő: Beadott 84 érvényes szavazat, melyből Hérmán Mihály kapott 63-at, Papp Kálmán 10-et, ifj. Böszörményi Sándor 11-et. — Főispán ennél fogva Hérmán Mihályt abszolút többséggel megválasztott polgármesternek jelenti ki, s ki a hivatalos esküt nyomban le is tette. A főispán szóp beszéd kíséretében átadja a város peesétjét, mire az új polgármester röviden, de velősen elmondja programját. — A pénztári ellenőri állásra jelölve lettek: Nagy János, Fürst Viktor és Ferenczy János. Beadott 80 szavazat melyből Ferenczire 38, Nagy Jánosra 35, Fürst Viktorra 7 szavazat esett. A pénztári ellenőr tehát Ferenczy János lett, ki a közgyűlés végén az esküt letette. — A gyűlés következő tárgyai voltak: A szüret idejét e hó 21-ére tűzte ki. A polgármesteri hivatal átadására Boros Bálint és dr. Fejes István bizottsági tagokat kiküldte. A választás folytán megüresedett tisztü ügyészi és III. osztályú számtisztü állásokra, nemkülönben a Laád János lovasrendőrtiszt nyugdíjazása és Joó József elhalálozása folytán megüresedett másik rendőrtisztü állások betöltése céljából a pályázatot elrendelte, s a választás napját a jövő havi közgyűlésre tűzte ki. Az ipariskolánál rendszeresített tanítói állásokra Varga Benő, Mondik Endre és Nyisztor Endre tanítókat választotta meg. A tárgy sorozat ezzel kimerítettvén főispán a közgyűlést bezárta.

— **Szerenád az új polgármesternek.** A daláregyesület azon örvendetes alkalomból hogy szeretett elnökét, Hérmán Mihályt a város közbizalma a polgármesteri állásra emelte, rögtönzött szerenáddal tisztelte meg az új polgármestert hétfőn este. A menet tűzoltó fáklyafény és lámpionok kíséretében 7 és fél órakor indult el az ev. ref. főgymnázium épületéből. A dalárda két elkalmi dalt zengett, s közben Jaskovics Ferencz tanár, a dalegylet alelnöke magas beszéd-

del üdvözölte a polgármestert, ki meghatot-
tan mondott köszönetet.

— **Az új polgármesternél** a városi tiszti kar teljes számban f. hó 15-én tisztelgett s a tisztikar nevében Joó Gábor főjegyző üdvözölte rövid szavakban Hérmán Mihály polgármestert, ki miután körvonalozta álláspontját tisztársaival szemben, a pontos s lelkiismeretes munka teljesítésére hívta fel azokat, a Gondviselés áldását kérte a város gazdasági és kulturális fejlődésére törekvő közös munkájukra.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az orsz. közoktatási tanács szabályzatának 7. §-a alapján az orsz. közoktatási tanács kebeléből a szatmári zárdaiskolához és a róm. kath. kisdudovó képzőhöz dr. Csenger János tanácstagot az 1895—96. tanévre szóló megbizással iskolalátogatónak kinevezte.

— **Kinevezés.** A király Kótsch Jakab homonai járásbírói jegyzőt a helybeli kir. járásbíróshoz nevezte ki.

— **Áthelyezés.** A király Günthner Kálmán margittai járásbírói albirónak a halmi járásbíróshoz történt saját kérelmére való áthelyezését jóváhagyta.

— **A város háztartásának** 1896. évre összeállított költségelirányzatát f. évi okt. 8-án tárgyalta le a gazdasági szakbizottság. A főszámvevő röviden, több tételében ismertette a költségvetést s a tárgyalás során hozzá intézett kérdésekre a kellő felvilágosítást megadta. A költségvetést a szakbizottság a következőleg állapította meg: rendes és rendkívüli kiadás 914251 kor. 12 fillér; rendes és rendkívüli bevétel 762251 kor. 12 fillér, mely 190000 korona egyenes állami adóalap után 80% községi pótdóval leendő fedezendő. Ez minden esetre örvendetes esemény, mert dacára a fokozottabb igényeknek, megfelelő újabb beruházásokra és rendkívüli kiadásokra, a községi adó semmivel sem emelkedett. Kapcsolatosan tárgyalattott a vagyon leltár és mérleg, melynél kimutatott, hogy a város vagyona a múlt évtől 45278 kor. 21 fillérral szaporodott. Végül külön tárgyalattott a tisztviselői nyugdíjalap és a villamvilágítási alap költségelirányzata, a melyeket a szakbizottság változtatás nélkül elfogadott. A költségvetés 15 napig közszemlére tétetik ki s kinyomtatva a bizottsági tagok között kiosztatik.

— **Helyettesítés.** A tanfelügyelői tollnokul kinevezett Bodnár György róm. kath. elemi tanítót — az állás betöltéséig Mazurék Ferencz IV. osztályu képezdész fogja helyettesíteni, — ki a helyettesítés tartamára a tanítói illetményben részesül.

— **A helybeli jótékony nőegyesület** f. hó 11. a városháza tanács-terében dr. Kölcsey Ferenczné elnökleto alatt népes ülést tartott, melyben intézkedett a segélykérvények s házanként való gyűjtés tárgyában.

— **A villamvilágítás** kiterjesztése folytán rendszeresített igazgatói állásra a villamvilágítási bizottság Farkas Béla okleveles gépész mérnököt hozta javaslatba. Azonban arra az időre, a míg a kibővítési munkálat tart, a műszaki felügyelőre Haufel Sándor bpesti gépészmérnök és kiváló elektrotechnicus hivandó meg, a ki havonként kétszer, kívánatra többször eljönne s a munkálatot műszaki tekintetben ellenőrizné s felülvizsgálná és a személyzetet szakszerű utasításokkal ellátná.

— **Szüreti mulatság.** A szatmári katolikus legényegyesület f. hó 13-án fényesen sikerült szüreti mulatságot rendezett a kath.

kaszinó helyiségeiben. A szüreti mulatság mindezeideig ismeretlen volt városunkban, holott ez a legszebb mulatságok közé tartozik. A rendezőség mindent elkövetett, a mulatság eredeti bemutatását illetőleg s mondhatjuk, köztetszésre talált. A csőszleányok és csőszök magyaros viseletű ruhájuk emlékeztettek bennünket azon szép időkre, melyet mai öregeink oly sokat emlegetnek, mikor még nem kellett az iparos leánynak tunikás ruha és bokrétás kalap, sem az iparos ifjunak frakk. A szüretelés pedig édes emlékek volt egykori szőlőtermő hegyeinkre; mikor még a filoxerát csak hírből ismertük, s a szőlőnek nem 40 krért adták kilóját, hanem 2 frtért egy putonnal adták. — A mulatság tiszta jövedelme közel 200 frt.

— **Hogy Ungváry László** ezegledi gyümölcsfaiskolója manapság már milyen érdeklődés illetve kíváncsiság tárgya: igazolja azon körülmény, hogy nap-nap után nemesek magánosak, de testületek is igen nagy számban keresik fel a nagyszabásu telepet. Többek közt a napokban a „Kecskeméti vidéki Gazdasági Egyesület” egy tekintélyes küldöttsége Horváth Döme, nyugalmazott kuriai tanácselnök vezetése mellett, nemkülönben a budapesti „felsőbb szőlő és borkeresztelési tanfolyam” szépszámu hallgatói keresték fel Angyal és Győri tanárok vezetése mellett. Mondani sem kell, hogy a telepen levő nemes és vadoncz események milliói, a pedans rend, a különösen olesó anyagok tömege annyira megnyerte tetszésüket, miszerint önként megígérték, hogy a telepet ezentul nemesek felkeresik, hanem a legnagyobb erkölcsi támogatásban is fogják részesíteni. Tényleg a kecskeméti nagy megrendeléseket tettek.

Irodalom.

— **Karácsonyi Pásztorjáték.** 3 képen. Irta Beregi Sándor. Második bővített (Stark „Pásztorjáték”-ához idomított) kiadás. Ára 20 kr. Megrendelhető Szatmáron dr. Buza Sándor papnevelő intézeti alkormányzónál.

— **Pásztorjáték.** Karácsonyi énekek, valamennyi egy, két, v. három gyermekhangra és négy szólamu vegyeskarra kidolgozva harmonium- (orgona-, v. zongora-) kísérettel. Karácsonyi pásztorjátékokhoz alkalmas énekek. 2-ik, javított, új énekrészletekkel, elő- és utójátékokkal (pastorellákkal) bővített kiadás, magyar és német szöveggel. Szerző Stark Lajos r. k. áldozópap, tanár és székesegyházi orgonász. — Ára a díszes nyomatu füzetnek (partitúra negyedrétt, 26 oldal) 1 frt. 50 kr. o. é. (Sacerdotibus etiam erga 5 Sacra.) Kapható a szerzőnél Szatmáron.

— **Megjelent és kapható a Szent Család képes népmaptára** az 1896. szökö évre. Magyarországon a naptárirodalom nagy jelentőségét csak az kiesinyelheti, a ki nem ismerős a magyar nép szokásaival és erkölcesével. Nincs egyetlen nyomtatvány, mely annyira a nép lelkéhez férköznék, mint a naptárak közleményei. Öregek és ifjak, férfiak és asszonyok okulnak belőlök. A naptárnak tehát nem szabad csupán léha elbeszéléseket tartalmaznia; a nép számára szánt naptár hivatást teljesít; oktatnia, felvilágosítania, magyaráznia kell mindazon eseményeket, mik a világ folyásához tartoznak. Ha közbe egy-egy tanulságos, nép kedélyét nemesítő elbeszélést is közöl, értéke annál becsesebb. De vajjon e szép és nemes feladatot szem előtt tartják-e naptárkészítőink?

Sajnálattal kell kijelentenünk, hogy az újabb naptárirodalom nagyjában nemesek selejtes hanem határozottan káros is. Úzérkedők kezében lévén, a czél nem az olvasók lelki kielégítése, hanem a haszon szerzése. Ügynökök árasztják el az országot aratás után, hogy a jámbor népre rásózzák silány férczelményeiket. A naptárak özönéből sziklaként emelkedik ki a Szent Család képes népmaptára, melyet eddig Wajdits és Szemenyey pécegyházmegyei papok szerkesztettek, az idén a győregyházmegyei könyvnyomda adott ki. Elmondhatjuk, hogy ez a naptár mindazt magába foglalja és kielégíti, amit fennebb egy jó naptár követelényeképp felállítottunk. Örömmünkre szolgál jelenteni, hogy a Szent Család naptár megjelent, megelőzve az összes naptárakat. A győregyházmegyei nyomda állította ki pompás kivitelben s oly gazdag tartalommal, mely díszetere válik szerkesztőinek. A naptári rész el van látva hasznos tanácsokkal: „Századunk és a szeplőtlen szent szüz.” Vimpácz, Stoczing és Loretto (három bucsujárárhely képekkel) Miklós napján (szindarab). Mária ének (kottával). A megholtak emléke (elbeszélés) A Péter fillér. Ilona hozománya (elbeszélés). A dobsinai jégbarlang (képekkel.) Az Isten nem ver bottal (elbeszélés), községi hitelszövetkezetekről stb. stb. Rendkívül ügyesen van megírva a „Hogy áll a világ” czimű rovat. Pompás képekben van bemutatva a győri szent László ünnepély is, s jeles toll terméke az újévre beköszöntő vers. A naptár közli a katolikusoknak ajánlható magyar lapokat, a szentek jegyzékét és országos vásárokat. Egyszóval a legnagyobb és legtanulságosabb olvasmányok tárháza, melynek egyetlen keresztény házból sem szabad hiányoznia. És nem is hiányozhat, mert az ára **mindössze 30 kr.** bő tartalmához és pompás kiállításához képest valóban potomság.

— **Vivmányok a hírlapírás terén.**

Pár év előtt még senki se hitte volna el azt a csodás fejlődést, a mit a hírszolgálat terén elértünk. Ma már csaknem szárnyat öltöttek az események. A telefon és távirda idegszálaí át és átszövik az országot. A főváros csaknem együtt él az országgal és a külföld nagyobb városáival. Minden esemény, a mi a világ négy táján történik, a másik perczben már tovább van adva. Lehetetlenség, hogy ilyen körülmények közt a hírszolgálat is át ne alakuljon. A vidék művelt közönsége ma már nem elégedhetik meg azzal, hogy csak a déli vagy esteli órában értesüljön az előző nap eseményeiről. A külföld számos nagy napilapja már akként rendezkedett be, hogy a nap folyamán összegyűjti a nap eseményeit és a késő esteli órákban kinyomtatva, hírlappéldányainak ezreit már éjjel szétküldi az országba. Nálunk egyedül a „Magyarország” az, mely e modern újítást behozta. Mindaz, a mi nappal történik, országgyűlés, más tanácskozások, ülések, tárgyalások, törzsei zárlatok, az országnak és külföldnek összes nevezetesebb eseményei a Magyarországon már mind közölve és feldolgozva vannak. Ugy hogy a vidék művelt közönsége az éjjeli vonatokkal elszállított példányokat már reggel megkaphatja, és reggel az ország távolabb eső részeiben is a Magyarországból már értesülhet mindenről, a mi az országban és külföldön előző nap történt. Az üzletember, politikus, gazda, hivatalnok és a közügyek iránt érdeklődő minden más művelt ember nagyon jól tudja, hogy mit jelent az: lépést tartani az eseményekkel, kelendő időben szerezni mindenről értesülést, nem várni egy félnapot, sokszor egész napot is, míg a nappali posta nagysokára elhozza a tudósításokat. Az ország közönsége teljesen méltányolja a Magyarországnak ezt a nagy újítását, erre vall az az általános rokonszenv és elismerés, a melylyel a Magyarországnak tállalozik. A Magyarországnak kiadóhivatala kívánatra ingyen küld egy hétig mutatványszámokat. Előfizetési ára egy óra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr. Az előfizetések postautalványon a Magyarországnak kiadóhivatalába: Budapest, Sándor utca 2. küldendők.

— **Katolikus Hitvédelmi Folyóirat** 9-ik száma igen érdekes tartalommal jelent meg. Ajánljuk e hitvédői vállalatot,

amely kulturharcos korunkban valóban hézagpótló. Elfizetheti 4 frttal Pozsony, ferencziek.

Különfélék.

Mire volna jó a polgári házasság? Hogy a polgári házasságról milyen fogalmuk van egyeseknek, mutatja a következő eset is, mely az egyik fővárosi anyakönyvvezetői hivatalnál esett meg, a hova beállított Szabó Gergely munkás ezzel a panaszszal:

— Kérem átossággal, megszökött az asszony!

— Megesett az már mással is — mondja jókedvűen az egyik tisztviselő.

— Igön ám, de nem az én asszonyom szökött meg, hanem a másé.

— Hogy-hogy?

— Hát rám bizta a Bunda János, mikor kiment Amerikába, hogy vigyázzak rá, míg vissza jön. Vigyáztam is, mint a két szemem világára, de mégis megszökött. Kérem tisztelettel, most állítsák vissza.

Hát miért ugrott meg?

— Miért? Hm, hát azért, mert azt mondtam neki, hogy felejtse el az urát, a kivel a pap előtt kelt össze, azután esküdjék meg velem itt a tekintetes ur előtt polgárilag, tisztóssággal, mivel hogy én liberális embör vagyok.

Az anyakönyvvezető megmagyarázta, hogy ő sem elő nem állíthatja Bunda Jánosné, sem össze nem esketheti a panaszossal, mire Szabó Gergelyből nagy önérzettel tört ki az önérzet:

— Hát akkor mi a fittyen-fityegő fity-fityből jó az a polgári házasság? . . .

Szerkesztői üzenetek.

V. Szinyérváralja. 1892-ik évben fizetve volt 4 frt 50, — újabban 5 frt, marad hátralék ez évet is beleértve: 2 frt 50.

Sz. Fehérgyarmat. Megelőzte-tett. Így is köszönet.

V. Rózsafalva. A fegyverletétel megvolt, de korábban mint Világosnál, hogy a vértanúság kikerültessék.

Cz. G. N.-Károly. Legközelebb megérkeznek a könyvek és elküldetnek azonnal.

Terményárak.

Termény métermázsanként	Szatmáron			
	frt	kr	frt	kr
Tiszta buza — — uj	6	—	6	20
Kétszeres — — uj	5	40	5	80
Rozs — — —	5	—	5	20
Árpa — — —	4	80	5	—
Zab — — —	4	30	4	60
Tengeri — — —	5	20	66	—
Kása — — —	7	50	6	—
Fehér paszuly — — —	6	—	4	—
Tarka — — —	—	—	—	—
Szilva — — —	—	—	—	—
„ füstölt — — —	—	—	—	—
Repeze — — —	—	—	—	—
Krumpli zsákja — uj	—	80	1	—
Szalonna — — —	60	—	64	—

5 Kilós kosár csemege szőlőt

1 frt. 50 krajczárért bérmentve küld

FLEISCHER BÉLA
Nagy-Bányáról.

1-3

TÜZIFA ÉS SZÉNA ELADÁS.

5 méter öl I-ső rendü bükkfa	— — —	53 frt. — kr.
1 „ „ I-ső rendü „	— — —	11 frt. — kr.
5 „ „ I-ső rendü tölgy vagy eserfa	— — —	51 frt. — kr.
1 „ „ I-ső rendü „ „	— — —	10 frt. 50 kr.
5 „ „ II-od rendü vegyes fa	— — —	45 frt. — kr.
1 „ „ II-od rendü „ „	— — —	9 frt. — kr.
1 méter mázsa felvágott fa	— — —	— frt. 75 kr.

Az árak hazaszállítással együtt értetnek.

1 méter mázsa széna — — — — — 2 frt. — kr.

Megrendelések elfogadtnak alulirotnál, a **Főtőzsdeben, Toldy István, Szentpétery Géza, Löwinger József és Jobbágy Ferencz** kereskedő uraknál.

MEDÁK JÓZSEF

1-3

Kinizsi-utca 37. szám.

